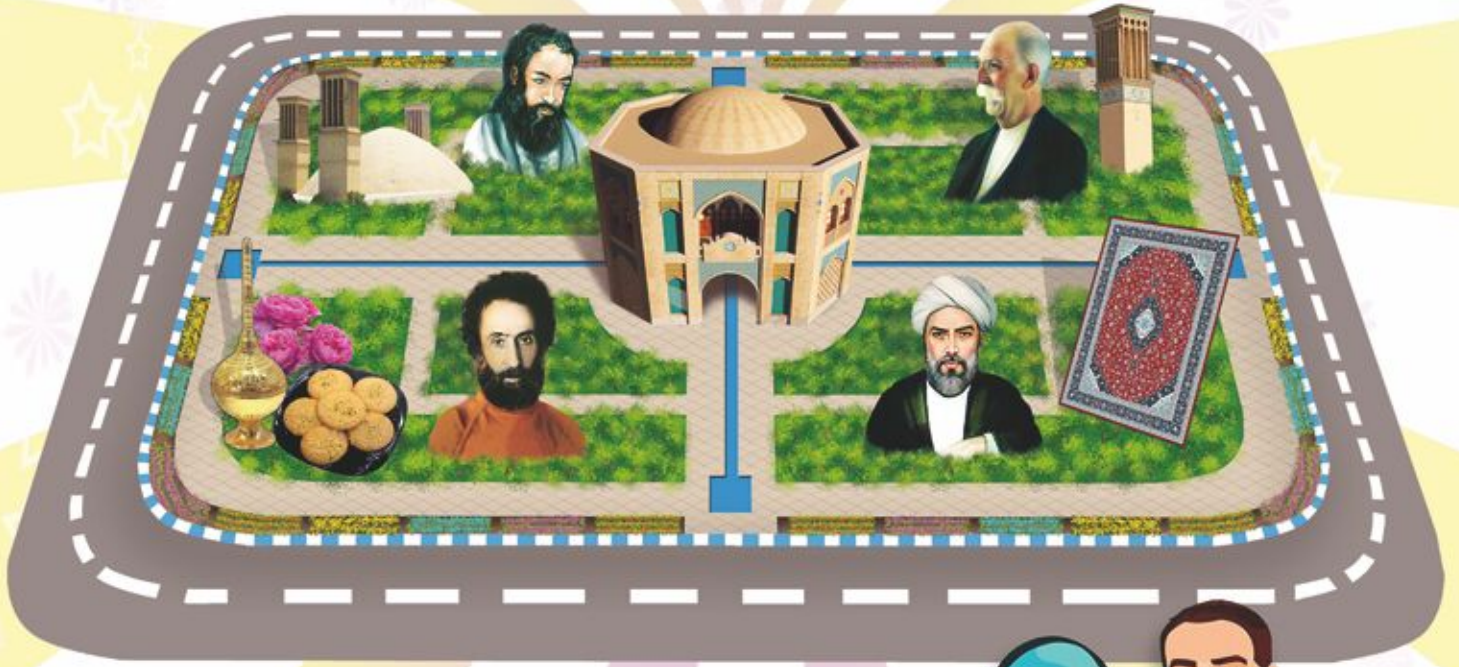

پیک شہروندی

بہار ۱۴۰۱ھ

سال نو مبارک

سازمان محلی ورزش و تفریح و گردشگری استان کاشان

شهرداری کاشان

فهرست

- ۱ شعر کاشان
- ۲ هفت سین وصل کردنی
- ۳ ضرب المثل های کاشونی
- ۴ او کیست؟
- ۵ کاریکاتور
- ۶ روزه رحمتی برای آسمانی شدن
- ۸ مسابقه عکاسی
- ۹ وصل کنید
- ۱۰ خاطره های موندگار
- ۱۱ غذاهای سنتی کاشان
- ۱۲ داستان شهر خانه ها
- ۱۵ مفاخر و مشاهیر کاشان
- ۱۶ بازی خانوادگی

ما را در شبکه های اجتماعی دنبال کنید

📍 @kashanfarhangi

📷 @kashanfarhangi_ir

☎ ۰۳۱-۵۵۴۲۴۸۰۰

پیک شهر و ندی

سال دوم - شماره پنجم

بهار سال ۱۴۰۱

♦ مدیر مسئول :

محمد حسین واحدیان

♦ مجری طرح :

امیر حسین عبدلی

♦ تولید محتوا و طراحی:

مرکز علم و خلاقیت

♦ مشاور اجرا:

مهدی فخرئی

♦ سپاس از همیاری :

♦ احمد قربانعلی زاده، معاون هماهنگی سازمان

♦ اعضای کمیته فرهنگ شهروندی

♦ مدیران محترم فرهنگ سراها و

خانه های فرهنگ تحت نظارت سازمان

و با تشکر ویژه از:

♦ دکتر حسن بخشنده امنیه، شهردار محترم کاشان

♦ حسین مقنی، مدیر محترم آموزش و پرورش کاشان

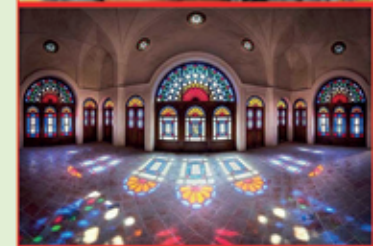
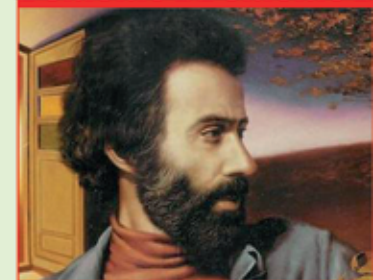
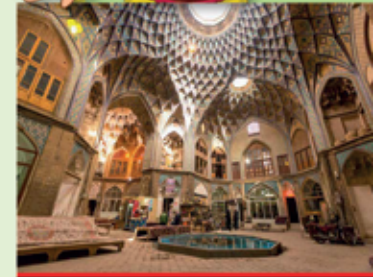
شهرداری کاشان

کاشان

شهر کاشانست آن شهری که در ایام پیش
داشت در علم و هنر هر جا به عالم اشتهار
اطلس گلدار آن می رفت تا روم و فرنگ
مخمل زرتار آن می بود در چین و تتر
نقش کاشی های زیبایش به چندین آب و تاب
داده زینت بر در و دیوار هر شهر و دیار
این همان شهر است کز آن مردمی برخاستند
کز همه در صفحه تاریخ باشد یادگار
فاضل فحل نراق داشت در بومش مکان
فیض و بابا افضل الدین داشت در خاکش مزار
گه بدامانش صباحی بود گاهی محتشم
گه سپهر و گه صبا را بود مهد و گاهوار
گاه شیبانی نمودی تربیت گاهی کلیم
گه غیاث الدین جمشید، آن شهیر نامدار
هم صنیع الملک ها آورد است اندر وجود
هم کمال الملک ها پرورده است اندر کنار

استاد حسینعلی منشی کاشانی

کاشونی المثل های ضرب

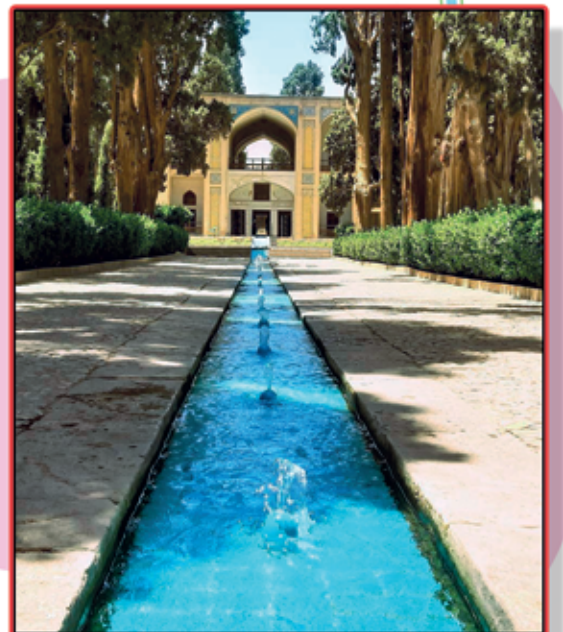
آب از تالار نیاسر پایین می کند!
در مورد کسی می گویند
که لاف می زند و گزافه می گوید.

اگر فضول نباشد شاه چه می دوند که خنب و دره کجاست!
فضول و خبر چین است تا که حکام و دیگران دست تعدی و
دخالت دراز می کنند.

چهل سال پرفهان (فرقهان) خروس نداشت سحر نشد!
فرقهان محلی در قمصر، این ضرب المثل در موردی گفته
می شود که وجود چیزی غیر ضروری باشد.

فی (فین) آب می میاد!
در موردی که بخواهند دروغ طرف را رد کنند و او را
مورد تمسخر قرار دهند.

تقوای الهی پیشه کنید؛ هم در مورد بندگان خدا، هم شهر و آبادی ها؛ چرا که شما (در برابر همه ی این ها) حتی سرزمین ها و چهارپایان مسئولید. (نهج البلاغه-خطبه ۱۶۷)

نام ایشان هست.

این معمار معاصر کاشانی در سال ۱۳۳۵ ه. ش در محله ی سوريجان کاشان دیده به جهان گشود. ایشان در سال ۱۳۴۸

تحصیلات ششم ابتدایی خود را به اتمام رسانید و از سن ۱۳ سالگی یعنی سال ۱۳۴۸ کار خود را در حوزه ی معماری آغاز نمود. از استادان ایشان می توان به مرحوم حاج حبیب اله بزرگی، مرحوم حاج علی محمد رضا زاده و مرحوم حاج علی مقدسیان اشاره کرد. ایشان همچنین مدرس دانشکده ی هنر و معماری کاشان بوده و تدریس هنرهای وابسته به معماری

را از سال ۱۳۷۶ آغاز نمود.

وی که در زمره ی مشاهیر ملی کاشان قرار دارد، اولین کار ساختمانی خود را به عنوان یک معمار در سن ۱۸ سالگی، در سرای حجاریان واقع در بازار تاریخی کاشان انجام داد.

ایشان همچنین مؤسس موزه ی مردم شناسی و خانه ی هنرمندان کاشان در خانه ی

تاریخی تاج محسوب می گردند. وی مشاور مرمت و بهسازی تعداد قابل توجهی از ابنیه ی تاریخی در منطقه ی کاشان و کشور بوده است و بیش از ۷۰ خانه ی تاریخی با نظارت مستقیم ایشان در کاشان بهسازی و بازسازی شده است.

کدوم کاریکاتور به خودنمایی کردن در ایام نوروز اشاره دارد؟

روزه

رحمتی برای

آسمانی شدن

ما بخواهیم از بخشش الهی بهره مند شویم باید ابتدا یکدیگر را ببخشیم و با هم مهربان باشیم، مادر که مشغول مرتب کردن آشپزخانه بود، سهراب را صدا زد و گفت: «پسرم حتماً یادآوری تا برای شب اول ماه مبارک رمضان، گلاب خریداری کنیم.» سهراب پرسید: «گلاب برای چه؟» مادر گفت: «یکی از آداب و رسوم مردم کاشان در گذشته این بوده که به محض رویت هلال ماه مبارک رمضان، صلوات فرستاده، گلاب را با گلاب پاش بر روی سر اهل خانه می ریختند و با قرائت سوره یاسین از خداوند طلب سلامتی و توفیق روزه داری در این ماه را می کردند.»

مادر ادامه داد: «حتی پزشکان هم معتقدند که استفاده از گلاب به همراه آب درایام روزه داری باعث افزایش کارکرد قوای بدن می شود.»

امروز، آخرین جمعه ی ماه شعبان است. من و سهراب مشغول پاسخ گویی به پیک شهروندی فصل بهار بودیم که ناگهان پدر ما را صدا زد و گفت: «بچه ها تا یک ساعت دیگر آماده شوید که امروز منزل پدر بزرگ دعوت هستیم.»

سهراب سؤال کرد: «پدر جان امروز طبق برنامه ی جمعه های قبلی به پارک نمی رویم؟»

پدر گفت: «سهراب جان یکی از آداب و رسوم قدیمی ها که ما باید آن را زنده نگاه داریم این است که در آخرین جمعه ی ماه شعبان که چند روزی بیشتر به شروع ماه رمضان نمانده است، تمام اقوام و فامیل در منزل بزرگترها جمع شده و علاوه بر انجام صله ی رحم، از یکدیگر طلب حلالیت می کنند، یکدیگر را می بخشند و با قلب پاک وارد ماه مبارک رمضان می شوند. ماه مبارک رمضان ماه مهربانی و بخشش الهی هست. اگر

من و سهراب تصمیم داشتیم در این ماه رمضان اولین روزه های خود را بگیریم و با اشتیاق از پدر خواستیم باز هم از رسوم و آیین های دیگر مردم کاشان برایمان تعریف کند.

پدر گفت: «یکی دیگر از آیین مردم کاشان در قدیم، آیین جزء خوانی در خانه ها بود که هر شب، جلسات قرائت قرآن در یکی از منازل آن محله برقرار بود. علاوه بر خواندن قرآن در طول ۳۰ شب، مراسمات شب های قدر و میلاد امام حسن علیه السلام و شهادت حضرت علی علیه السلام هم در تکیه و حسینیه های محلات برگزار می شد.»

پدر گفت: «راستی بچه ها تا حالا اسمی از مراسم هوم بابا شنیده اید؟ هوم بابا مراسمی بود که در آن جوانان محل از شب اول ماه رمضان تا شب چهاردهم به صورت دسته جمعی درب منازل محله را یک به یک می زدند و برای سلامتی اهل خانه سوره الضحی را قرائت می کردند. در شب پانزدهم هم همه ی جوانان درب خانه های محله را می زدند و می گفتند: «امشب شب نیمه ست که ما مهمانیم، هوم بابا هوم بابا... برما حذری نیست که ما طفلانیم، هوم بابا هوم بابا...» این آیین باعث ایجاد شور و نشاط در آن محله می شد و صاحب خانه هم هدیه ای را به جوانان، جهت تشکر و قدردانی می داد.»

سهراب گفت: «چقدر جالب که در گذشته این آیین ها در ماه مبارک رمضان باعث نزدیک شدن همسایه ها و اهالی یک محل می شده است.»

ما همچنان گرم صحبت بودیم که ناگهان عمو حسن با پدر تماس گرفت و گفت: «برادر جان، ما همه در منزل پدر منتظر شما هستیم.» پدر هم گفت: «بچه ها زودتر آماده شوید تا به خانه ی پدر بزرگ برویم، که همه آن جا منتظر ما هستند.»

ما هم که مشتاق بودیم همه ی بچه های فامیل را در خانه ی پدر بزرگ ببینیم خیلی سریع آماده شدیم و به سمت خانه ی پدر بزرگ حرکت کردیم.

اقوامت را احترام کن، زیرا آنان بال تواند که با آن پرواز می کنی و ریشه تواند که به آن باز می گردی و نیروی تواند که به وسیله آنان به دشمن حمله می بری.

(نهج البلاغه، نامه ۳۱)

مسابقه عکاسی

کاشان زیامونو ثبت کنیم

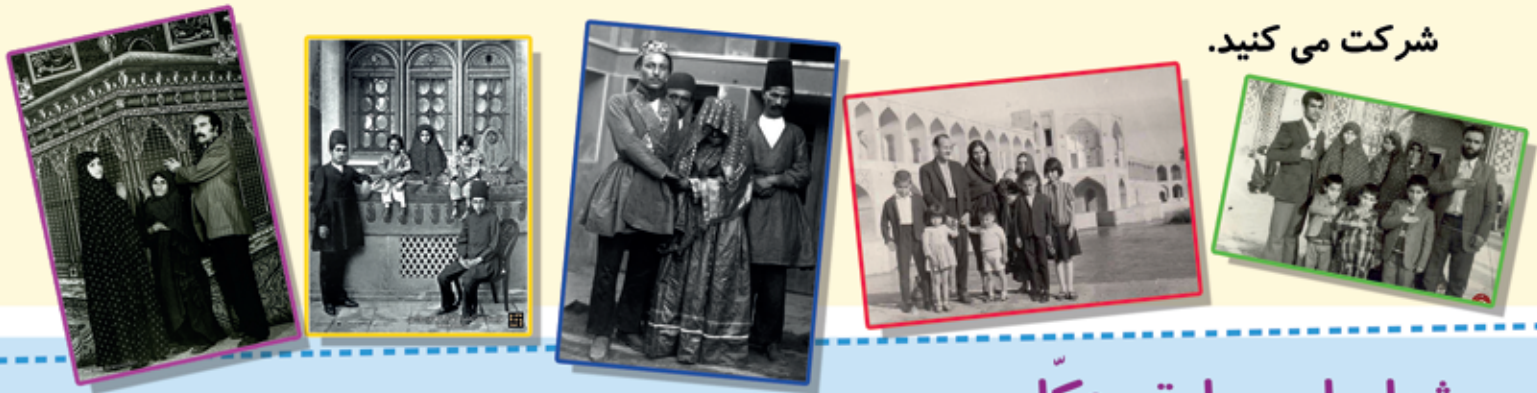

حالت اول

شما دانش آموز محترم اهل کاشان با حضور در یکی از ابنیه و خانه های تاریخی شهر قشنگمون به صورت خانوادگی یک عکس یادگاری که فضای بنای تاریخی کاملاً مشخص و واضح باشد را میگیرین و برای ما ارسال می کنید.

حالت دوم

همه ی پدر و مادرهای ما در گذشته یک سری عکس خانوادگی و دسته جمعی داشتن که در یکی از اماکن تاریخی گرفته شده شما با گرفتن یک عکس با کیفیت از اون و ارسال برای ما در مسابقه شرکت می کنید.

شرایط مسابقه عکاسی

فرمت عکس jpg باشد.

هر دانش آموز می تواند تنها یک عکس ارسال نماید کیفیت عکس در انتخاب نهایی امتیاز ویژه دارد.

تصویر هر شغل مربوط به کدام توضیح می باشد.

۱- زری بافی

یکی از هنرهای بسیار قدیمی در کاشان می باشد . البته آثاری که از این هنر بدست می آید معمولاً دارای قیمت زیادی بوده و بسیار ارزشمند محسوب می شوند. بطور کلی زربافت به پارچه ای گفته می شود که تارهای آن از جنس ابریشم خالص بوده و این نوع نخ رنگی طلایی دارد.

۲- مخمل بافی

پارچه ای است پرزدار و ابریشمی که در انواع مختلف تولید می شود که شامل مخمل ساده ، مخمل موجدار و مخمل نقش برجسته که زیباترین نوع آن با طرح و نقش برجسته است که از آن برای دوخت لباس ، جلد قرآن ، سجاده و جانماز استفاده می شود.

۳- گیوه

در تهیه ی گیوه نَشَلجی مردان تخت گیوه را می کشند و زنان رویه ی گیوه را می بافند. پارچه، کتیرا و پوست و اندام گاو از مهمترین ابزار تهیه ی تخت گیوه هستند.

۴- شَعر بافی یا شَر بافی

شعر بافی همان پارچه بافی است و به دو شیوه ی ساده و میله ای (راه راه) بافته می شود. شعر ساده را بیشتر به رنگ های بنفش، زرشکی، زرد، سبز، گلی برای لباس زنان و شعر میله ای را به شکل سیاه و سفید به عرض ۲ متر و طول ۱/۵ متر برای لباس مردان می بافند.

خاطره های موندگار

یکی از این سه مورد رو به انتخاب خودتون در ۵ خط بر اساس یه داستان واقعی کامل کنید .

اردیبهشت کاشان ماه گل و گلاب هست که به عنوان سوغات ...

فصل بهار که میشه خانواده ی ما هر هفته یکی از جاذبه های گردشگری و تفریحی رو انتخاب می کنند و دسته جمعی ...

ما در کاشان یک امام زاده واجب التَّعظیم داریم که در منطقه اردهال واقع هست ...

غذاهای سنتی کاشان

این قسمت به کار مشترک هست بین دانش آموزان عزیز و مامان های مهربون که پس از اینکه با غذاهای سنتی کاشان آشنا شدین یک روز در فرهنگسراهای سازمان فرهنگی ورزشی با همکاری شما به مسابقه ی آشپزی جذاب برگزار می کنیم. پس خوب بخونید تا با آماده کردن به غذای سنتی تو مسابقه اول بشین.

شفته نفودچی

داخل گوشت چرخ کرده ، کمی تخم مرغ ، آرد نخودچی و کمی سبزی خشک شده میزنند و بعد از ورز دادن مواد آن را با کف دست گرد و داخل روغن سرخ می کنند. بعد که گوشت ها سرخ شدند روی آن رب انار و پیاز سرخ شده می ریزند و با نان می خورند.

تاس کباب

تاس کباب با گوشت گوسفندی طبخ می شود و مواد تشکیل دهنده آن رب انار، بادمجان، گوجه و گوشت است. این غذا در واقع همان تاس کباب به سبک کاشانی ست و با نان خورده می شود.

کوفته سماق

کوفته ی ما کاشانی ها هم با نام کوفته سماق شناخته می شود و گوشت چرخ کرده، آرد نخودچی پیاز و سماق مواد اصلی آن را تشکیل می دهند. این کوفته طعم ترش و ملسی دارد این غذا، هم با نان و هم با برنج سرو می شود.

آبگوشت به آلو

آبگوشت به آلو یکی از غذاهای لذیذ و مقوی کاشان است که با ترکیب لوبیا سفید، گوشت، به و آلو تهیه می شود. یک آبگوشت شیرین که قدیمی ها طرفدارش هستند.

گوشت ولوبیا

گوشت و لوبیا غذایی بسیار معروف در کاشان است که برای تهیه آن از لوبیا سفید، گوشت (برّه)، برنج و سبزی هایی همچون شنبلیله و تره استفاده می شود. این غذا بسیار مقوی است و کاشانی ها آن را با نان یا شویدپلو می خورند.

داستان

شهر خانه ها

آقای خالقی دوست خانوادگی

ماست، که در اهواز زندگی می کند. همسر آقای خالقی، نرگس خانم در دوران دانشجویی با مامان حمیده هم کلاسی بوده اند. سال گذشته، در ایام نوروز ما به اهواز رفتیم و مهمان این خانواده ی خون گرم در جنوب کشور بودیم و از جاذبه های زیبای اهواز دیدن کردیم. امسال، مامان حمیده از نرگس خانم دعوت کرده که حتماً نوروز مهمان ما باشند. روز سوم عید بود که خانواده ی آقای خالقی به کاشان رسیدند و ما مثل همه ی اهالی کاشان که مهمان نواز هستند، یک استقبال گرم از آن ها انجام دادیم.

خاله نرگس از همان لحظات اول

رسیدن به منزل ما اصرار داشت که هر چه زودتر خانه های تاریخی کاشان را ببیند. انگار او شنیده بود که کاشان به «شهر جهانی خانه» شهرت دارد. مادر که مشغول آماده کردن غذا بود به خاله نرگس گفت: «امروز را خوب استراحت کنید، فردا انشاء الله بازدیدمان را با خانه ی طباطبایی ها که به عروس خانه های تاریخی ایران شهرت دارد، آغاز می کنیم. البته نرگس جان فعلاً شما گوشت لوییا و برنج شوید که یک غذای سنتی کاشان هست را از دست نده.» خاله نرگس گفت: «چه عطری! حتماً غذای خوشمزه و دلچسبی است!»

صبح زود همه آماده ی حرکت

به سمت خیابان علوی که تعداد زیادی از

خانه های تاریخی در آنجا قرار دارد، شدیم . در ابتدای

مسیر از خیابان غیاث الدین جمشید کاشانی عبور کردیم. آقای

خالقی از پدر پرسید: «من اسم این دانشمند مشهور کاشانی را

زیاد شنیده ام اما نمی دانم شهرت ایشان به چیست؟» پدر گفت:

«غیاث الدین جمشید فرزند یکی از پزشکان برجسته اهل کاشان

به نام مسعود می باشد که یکی از مشهورترین ریاضی دانان

عصر خود است که معادلات بسیار زیادی را کشف و بررسی

نموده، در علم نجوم مهارت بسیار زیادی داشته و

تقویم ها و ابزارهای نجومی زیادی را

آماده کرده است.»

در ادامه ی مسیر وارد خیابان فاضل نراقی

شدیم و پدر برای برداشتن آب از آب انبار، ماشین را

کنار خیابان پارک کرد. خاله نرگس از مادرم پرسید: «آیا

آب انبارها در شهر شما هنوز فعال است؟» مادر گفت: «بله ، در ایام

قدیم در کاشان حدود ۱۲۰ آب انبار برای تأمین آب آشامیدنی مردم ساخته

شده است که در فصل زمستان آبگیری می شدند و مردم در فصل بهار و تابستان

از آن استفاده می کردند. « بعد از برداشتن آب به مسیر ادامه دادیم و وارد

میدان زیبای کمال الملک شدیم که خاله نرگس و آقای خالقی ناخودآگاه اسم

کمال الملک را صدا زدند! پدر گفت : « مگر می شود کسی پدر نقاشی ایران را

نشناسد. البته نام دقیق او محمدغفاری معروف به کمال الملک است ،

که این لقب را ناصرالدین شاه به او داده است. او در طول زندگی

هنری خود بیش از ۲۰۰ اثر زیبا کشیده است که

معروف ترین آن، تالار آینه است.»

وارد خیابان علوی شدیم و ماشین را در

محل مناسبی که برای پارک خودرو توسط پلیس راهنمایی

و رانندگی مشخص شده بود پارک کردیم. به خانه ی طباطبایی ها

نزدیک شدیم، پس از خریدبلیط وارداین خانه ی زیبا و حیرت انگیز شدیم.

راهنمایان به ارائه توضیحاتی برای گردشگران مشغول بودند. مامان حمیده از خانم

سلطانی که راهنمای گردشگری شهرداری کاشان در خانه ی طباطبایی ها بود خواست

در این بازدید ما راهمراهی کند. خانم سلطانی توضیحات بسیار جذابی از خانه ی طباطبایی ها

ارائه کرد. مثل اینکه، مالک این خانه ی یک تاجر فرش بوده و معماری آن طبق اقلیم کاشان

بر اساس دو فصل تابستان و زمستان طراحی شده و شیشه های آن برای حفظ حریم

خانواده به صورت رنگی کار شده است. خاله نرگس پس از بازدید از خانه ی طباطبایی ها

چندین عکس یادگاری هم گرفت تا خاطرات شیرین سفر برای همیشه برایشان به

یادگار بماند. پس از بازدید از خانه های تاریخی، به اصرار خاله نرگس به بازار

سنتی کاشان رفتیم تا به قول خاله نرگس خستگی سفر را با خریدسوغاتی

از تن به در کنیم. ماهم سعی کردیم دراین سفر خاطرات

خوشی را برای خانواده آقای خالقی رقم بزنیم.

مفاخر و مشاهیر کاشان

قطب الدین

راوندی

الف

۱ علاوه بر اشعار کلاسیک پراکنده ، تابلوهای نقاشیش در موزه های معتبر دنیا وجود دارد.

فیض

کاشانی

ب

۲ حکیم و فیلسوف بزرگ اهل روستای مرق که در شاعری رباعیات ، آثار برجسته ای دارد.

حبیب الله

شریف کاشانی

ج

۳ دانشمند بزرگ شیعه که کتاب تفسیر قرآن صافی اثر ماندگار اوست.

سهراب

سپهری

د

۴ از مجتهدان و فقهای شیعه در قرن معاصر که خدمات ارزنده ای به حوزه های علمیه و طلاب داشته است .

آیت اله

سیدعلی

یثربی

ه

۵ از شاگردان شیخ طبرسی می باشد و یک کتاب در شرح نهج البلاغه دارد و در حرم حضرت معصومه سلام الله علیها دفن می باشد.

بابا افضل

و

۶ در سن ۱۸ سالگی به مقام اجتهاد رسید و از علمای بزرگ در علم فقه و اصول بود.

محمد

معتدی

ز

۷ خواننده ای برجسته و مشهور معاصر که در سبک سنتی آثار بسیار زیادی دارد و در بیش از ۲۰ کشور دنیا به اجرای موسیقی سنتی پرداخته است.

بازی خانوادگی

این بازی جذاب را در دورهمی های خانوادگی نوروز انجام بدهید و لذت ببرید.

روش بازی

او از سایر بازیکنان سؤال می پرسد و آن ها فقط با بله و خیر جواب می دهند؛ اگر موفق به این کار شود، کارت را برداشته و یک کارت دیگر بر روی هدبند او قرار می دهند و او می تواند دوباره حدس بزند و یکی از سگه های خود را کنار بگذارد.

اما اگر نتوانست کارت را حدس بزند نوبت به نفر بعدی خواهد رسید. برنده کسی است که زودتر سگه های خود را کنار بگذارد.

این بازی با ایجاد کنجکاوی به کودکان آموزش می دهد که به روشی صحیح و با سؤالهای کلیدی و البته با استفاده از هوش و حافظه ی کوتاه مدت خود به جواب مورد نظر برسند.

پیشنهاد ما برای انجام این بازی علاوه بر استفاده از فرصت خرید با تخفیف ویژه از خانه ی فرهنگ تمدن، تهیه ی کارت ها داخل منزل با واژه های کاشان شناسی است، تا کودکان همراه با بازی با جاذبه های گردشگری کاشان بیشتر آشنا شوند.

بازی هدبند یکی از بازی های گروهی است که طرفداران بسیاری دارد. این بازی شامل تعدادی کارت، سگه، هدبند پلاستیکی و یک ساعت شنی است.

قبل از شروع بازی، کارت های تصاویر به صورتی که تصویر آن مشخص نباشد بر روی میز قرار می گیرد.

سپس به هر بازیکن تعدادی سگه داده می شود و تمام بازیکنان هدبندهای پلاستیکی را بر روی سر خود قرار می دهند و یکی از بازیکنان برای هر نفر یک کارت را بدون این که تصویرش را خود فرد ببیند بر روی سرش قرار می دهد.

کوچکترین بازیکن شروع کننده ی بازی خواهد بود. اکنون او باید حدس بزند که کارت بالای سرش چه تصویری دارد البته باید ساعت شنی را چرخانده و این بازیکن تا زمانی که تمامی ماسه ها پایین نیامده فرصت دارد تا تصویر کارت را حدس بزند.